

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

YOL AYRIMINDA
İSLÂM

MUHAMMED ESED

İngilizce'den Çeviren
Sinan Yapıcı

işaret

İŞARET YAYINLARI: 185

M. Esed Kitaplığı

Kitabın orijinal adı

Islam at The Crossroads

© İşaret Yayınları

Genel Yayın Yönetmeni

Dr. İsmet Uçma

Editör

Prof. Dr. Ömer Aydın

Çeviren

Sinan Yapıcı

Dizgi

S.Y.

Tashih-Redaksiyon-Mizanpaj

Ertuğrul Özalp

Kapak

Yunus Karaarslan

1. bsk. İstanbul 2018

Baskı-Cilt

Şenyıldız Matbaacılık Yay. LMT. ŞTİ.
Gümüşsuyu cad. No: 3/2, Topkapı/İstanbul

Tel: (0 212) 483 47 91

Sertifika no: 11964

Mizanpaj programı: QuarXPress

Karakter/Font: Utopia

Metin: 10.2 ve 9.5 pt. (Satır arası: 13.6 ve 12.9 pt., Paragraf arası: 2 mm.)

Dipnot: 8.6 pt. (Satır arası: 12 pt.)

ISBN: 978-975-350-332-7

Sertifika no: 15826

İŞARET YAYINLARI

Hobyar mah. Ankara cad. Ünal Han, No: 21/1, Çağaloğlu-Fatih

Tel: (0 212) 519 17 28—528 30 63

Fax: (0 212) 528 30 59

isaret@isaretyayinlari.com.tr

www.isaretyayinlari.com.tr

İÇİNDEKİLER

Muhammed Esed Biyografi	7
Sunuş	13
Çevirenin Notu.....	17
Yazarın Notu.....	19
Önsöz	23
İslâm'ın Açık Yolu	29
Batı'nın Ruhu	42
Haçlı Seferleri'nin Gölgesi	58
Eğitim Hakkında	70
Taklit Hakkında	80
Hadis ve Sünnet	86
Sonuç	100

MUHAMMED ESED

Muhammed Esed doğduğu yıllarda Avusturya Macaristan İmparatorluğu'nun nüfûz alanında kalan, şimdi ise Ukrayna'nın batı ucunu teşkil eden, Doğu Galiçya'da Lvov şehrinde, 1900 yılında, Yahudi bir ailede, üç çocuğun ortancası olarak dünyaya geldi. Baba tarafından dedesi Czernowitz'de, matematik ve fizikte uzmanlığı olan ve astronomiye de ilgisi bulunan satranç ustası bir hahamdı. Babası ise ailenin muhalefetine rağmen fen tahsili yapmak istiyordu. Fakat malî darlık ancak hukuk tahsili yapmasına ve avukat olmasına imkan vermiş ve evlendikten sonra Lvov'a yerleşmişti. Esed burada hem şehir hayatını, hem de anne tarafından dedesinin malikanesinde köy hayatını yaşadı ve mutlu bir çocukluk geçirdi. Babası gerçekleştiremediği fen tahsilinin ıztırabını bilimsel yayınları izleyerek hafifletmeye çalışıyor ve oğlunun kendi yapamadığını gerçekleştirmesini istiyordu. Oysa o; tarihe, şiire, Polonya ve Alman edebiyatına ilgi duyuyordu. Esed de aile geleneği icabı evde özel dinî eğitim gördü. 13 yaşlarında İbranice'yi su gibi okuyor ve akıcı bir dille konuşabiliyordu. Tevrat, Mişna, Gemara, Talmud okuyor ve Ârâmîce de anlıyordu.

1914 yılı sonlarına doğru o sıralarda oturmakta oldukları Viyana'da, yaşı tutmadığı halde okuldan kaçarak gösterişli yapısına güvenerek başka bir adla Avusturya ordusuna asker yazıldı. Fakat ailesi onu buldu ve geri getirdi. Dört yıl sonra ise normal yoldan asker olduysa da devrim patlak verince Avusturya İmparatorluğu çöktü ve savaş da sona erdi.

Savaştan sonra Viyana Üniversitesi'nde 2 yıl sanat tarihi ve felsefe okudu. Fakat bunu da kendine uygun bulmuyordu. Babası doktora yapmasını istiyor, o ise gazeteci olmak hayata atılmak istiyordu. Fikir ayrılığı anlaşmazlıkla sonuçlanınca, annesinin de ölümünden bir yıl sonra 1920'de Viyana'yı terk ederek Prag'a, oradan da Berlin'e gitti. Edebiyat çevrelerinde dolaştı, film yönetmeni asistanlığı, senaristlik yaptı.

1921 yılı sonbaharında United Telegraph adlı ajansta muhaberat servisinde telefon görevlisi olarak işe girdi. Bir süre sonra Berlin'e Rusya'daki sefalet için gizlice yardım toplamaya gelmiş olan Madam Gorky ile bir röportaj yapmaya ve bunu kimsenin haberi olmadan ajansının bültenlerine geçmeye muvaffak olunca telefon görevliliğinden gerçek muhabirliğe geçti.

1922 yılında, Kudüs'te oturan küçük dayısı psikiyatrist Dorian'dan bir davet alınca, çoğu zamanki gibi ani bir kararla Ajans'tan ayrılıp, gemiyle Karadeniz üzerinden İskenderiye'ye, oradan da trenle Kudüs'e gitti. O yıl Kudüs'ten birçok gazeteyle yazışma sonucu *Frankfurter Allgemeine Zeitung*'un Yakın Doğu muhabiri oldu. Sonra Kahire'ye gitti.

1923 yazında tekrar Kudüs'e döndü. Muhtemelen bu yıl Siyonist önder Chaim Weizmann ile tartıştı ve Siyonizm'e karşı çıktı. Siyonist idealleri temelsiz ve gayri-ahlâkî buluyordu. Amman'a gitti, Emir Abdullah'la ve danışmanı filozof Rıza Tevfik'le tanıştı. Buradan İstanbul'a gitmek isterken bütün resmî evrakını kaybedince, yaya olarak Şam'a gitti. Sonbaharda Bursa, İstanbul, Sofya, Belgrad üzerinden Frankfurt'a döndü. Berlin'e gidiş-gelişlerinde ileride kendisiyle evleneceği, sezgileri güçlü ve yüksek dul bayan Elsa ile tanıştı. Bu

arada ilk gezi izlenimlerinden oluşan kitap *Unromantisches Morgenland* adıyla yayımlandı.

1924 baharında *Frankfurter Allgemeine Zeitung* tarafından bu kez daha iyi şartlarla yeniden Doğu'ya gönderildi. Port Said üzerinden Kahire'ye geldi, el-Ezher şeyhi Mustafa el-Merağî ile tanıştı ve uzun sohbetlerde bulundu. Yaz başında Kahire'den ayrılarak yeniden Ürdün'e gitti. Birkaç kez daha Şam'a, Trablus'a, Beyrut'a gitti-geldi. Haleb'ten Deyr ez-Zûr'a giderken -ileriki yıllarda dostu ve seyahat rehberi olacak olan- Kuzey Arabistan'ın Şammar kabilesinden Zeyd b. Ğanim ile tanıştı. İran'a, Kürdistan'a ve Afganistan'a gitti.

1926'da kış sonuna doğru Herat'tan ayrılarak Merv, Semerkant, Buhara, Taşkent üzerinden Moskova'ya gitti, sonra Avrupa'ya döndü. Elsa'yı ikna etti ve onunla evlendi. Gazete'den ayrılarak yeni gazetelerle anlaştı; bir müddet Berlin'e yerleştiler. Jeopolitik Akademisi'nde daha önce verdiği seri konferanslara devam etti. Eski edebiyat arkadaşlarıyla uzak düşmüş, artık aynı dili konuşamaz olmuştu.

Bu yılın sonbaharında bir gün Berlin metrosunda seyahat ederken gördüğü yüzlerin istisnasız hepsinin derin ve gizli bir acıyla kasılı olduğunu müşahede etti. Duyduğu sarsıntıyla bunu yanındaki Elsa'ya açtı. Elsa şaşkınlıkla, "Bir cehennem azabı çekiyorlar sanki... Acaba kendileri bunun farkındalar mı?" cevabıyla onu tasdik etti. Esed bu acıları ve ıztırapları insanların gerçeksiz, inançsız ve fasılasızca refah peşinde olmalarına bağlar. Eve döndüklerinde masada açık kalmış *Mushaf*'ı gördü. Kapatıp kaldırmak için uzandığında gözü *Tekâsür sûresi*'ne ilişti. Birden sürenin o gün metroda

yaşadıklarının tam bir yankısı olduğunu hissetti ve şunları düşündü:

Bütün çağlarda insanlar tamahı, açgözlülüğü tanı-
mışlardır: ama tamah ve açgözlülük başka hiçbir
çağda bugün olduğu kadar ciğer sökücü bir hırs
halinde kendini açığa vurmamıştı. İnsanların bo-
yunlarına binmişti ifrit; kamçısını tam yüreklerinin
başına indiriyor ve uzaklarda alayla göz kırpan ya-
lanıcı hedeflere doğru dehliyordu onları. Ne kadar
hikmetli olursa olsun bir insan, XX. yüzyıla özgü bu
acılı koşuyu kendiliğinden bilemez. Böylesine hâ-
kim bir perdeden, böylesine apaçık bir üslupla dile
getiremezdi. Hayır Kur'an'da konuşan, Muham-
med'in (s.a) sesinden daha güçlü, daha yüksek bir
sesti ve bütün zamanları aşarak ulaşıyordu insan
kulağına...

Esed bu olaydan kısa bir süre sonra Elsa ile birlikte
müslüman olduğunu açıkladı. Böylece 19 yaşlarınday-
ken görüp çoktan unutmuş olduğu bir rüya tecelli et-
mişti: Bu rüyada Esed, içinde bulunduğu bir metro tre-
ninin yeraltından çıktıktan sonra saplandığı sonsuz
ufuku bir bataкта, az ötede çökmüş duran ve kendisi-
ni beklediğini hissettiği, yüzü örtülü kısa kollu harma-
nili binicisi olan bir devenin terkisine binerek, saat,
gün, ay, kısaca zaman kavramını yitirecek kadar uzun
bir yolculuk sonunda, yakmayan fakat köredici parlak-
lıktaki bir beyaz ışığa vardığını görmüş ve tasvir edile-
mez ahenkteki bir sesin, "Burası Batı'nın en uç şehri"
dediğini işitmişti. Yıllar sonra, rüyasındaki binicinin
Hz. Peygamber, ışığın kavuştuğu iman, işittiği sözlerin
ise Batı'daki hayatının sona ereceğinin habercisi oldu-
ğu tefsiriyle karşılaşacaktır.

Esed 1927 Ocak'ında bir kez daha, ama bu sefer Elsa ve onun 6 yaşındaki oğlu ile beraber yola çıktı. Daha o günden bunun dönüşü olmayan bir yolculuk olduğunu hissetmişti. Deniz yoluyla Cidde'ye, oradan da Mekke'ye hacca gittiler. Vardıktan dokuz gün sonra Elsa bilinmeyen bir hastalıktan öldü ve Mekke mezarlığına gömüldü. Aynı yıl Kral Abdulaziz ile tanıştı. Bir müddet sonra Zeyd'i yanına çağırdı. Bu arada yeniden evlendi ve Medîne'ye yerleşip, tarih ve tefsir çalıştı. Fakat hiçbir zaman evde sürekli kalmadı, Zeyd'le Arabistan'da pek çok seyahatler yaptı. Şeyh Sunusî ile tanıştı, Libya bağımsızlık savaşına katılmak için yola çıktı, fakat Ömer el-Muhtar'a yetişemedi. 1932 yılı Arabistan'daki hayatının sonu oldu. 1942 yılında babası ve kız kardeşi toplama kampında öldüler.

Pakistan'a gitti Cinnah ve İkbâl'le tanıştı; 1947'de Pakistan Dışişleri Bakanlığı Ortadoğu Dairesi başkanı ve İslâmî Tecdid Kurumu üyesi oldu, çalışmalarda ve araştırmalarda bulundu.

1952 yılı başlarında yirmibeş yıllık ayrılıktan sonra Pakistan'ı Birleşmiş Milletler'de temsil etmek üzere New York'a gitti. Kısa süre sonra bu vazifesinden ayrıldı ve *Mekke'ye Giden Yol* adlı hatıratını ve seyahatnamesini yazdı ve neşretti. Daha sonraki yıllarını *The Message of THE QUR'AN [KUR'AN MESAJI]* isimli Meal-Tefsiri'ni hazırlamaya hasretti.

1992 yılında İspanya'da Hakk'ın rahmetine kavuştu.

ESED'İN BAŞLICA ESERLERİ:

• *Islam at The Crossroads [Yol Ayrımında İslâm]* (İşaret Yayınları)

- *The Principles of State and Government in Islam* [İslâm'da Devlet ve Yönetim İlkeleri]
- *Home-coming of the Heart (1932-1992) Part II of The Road to Mecca* [Kalbin Yuvaya Dönüşü Mekke'ye Giden Yol II]
- *Sahîh al-Buhârî: The Early Years of Islâm* [Sahîh-i Buhârî: İslâm'ın İlk Yılları] (İşaret Yayınları)
- *The Message of THE QUR'AN* [KUR'AN MESAJI: Meal-Tefsir] (İşaret Yayınları)

SUNUŞ

Tarih boyunca yeryüzünden sıra dışı özelliklere sahip birçok düşünür, seyyah, eğitimci, rehber, bilim ve sanat adamı gelip geçmiştir. Bunların arasından özellikle düşünce, bilim, kültür, sanat, ilahiyat, tarih, coğrafya veya diğer alanlarda ürettiği tefekkür yüklü eserlerle öncelikle aidiyet duyduğu kültür ve medeniyetin dokusuna can katan, dolayısıyla evrensel medeniyet birikimine hatırı sayılır katkılarda bulunan, eşine az rastlanır nitelikte parlak şahsiyetler çıkmıştır.

Bu müstesna şahsiyetlerin hem sayıca azlığı hem de nitelikçe farklılığı gibi hususlar bir tarafa, içlerinden çıkan çok daha az sayıdaki insan, bundan da öte özellikleriyle aynı anda birkaç alanda yüksek performans göstererek çok güçlü bir profil çizmişlerdir. Bu yüksek profilli şahsiyetlerden çok sayıda yetiştiren medeniyetlerden birinin de İslâm medeniyeti olduğu kuşku götürmez bir hakikattir. Ait olmakla iftihar ettiğimiz bu medeniyete söz konusu muhteşem özelliği kazandıran etkenin, özgür ve üretken bir tefekkür geleneği olduğunu söylemek asla gerçeğe aykırı bir yargı değildir. Bu ne kadar doğru ise, bunun böyle devam etmediği, büyük insanlarımızın yavaş yavaş tefekkür geleneğinden uzaklaşarak medeniyetimizi son yüzyıllarda içi boşalmış hazine sandıklarına çevirdiği de bir o kadar doğrudur. İçi boşaltılmış hazine sandıkları, gerek zarif ve özgün görünüşleri gerekse dönemlerindeki işlevleriyle hâlâ geçmişteki ihtişamı yansıtacak emareler taşıyor olsalar da, nihayetinde sadece birer “emare” dirler. Dolayısıyla geçmişteki medeniyet ürünlerimiz bugüne ancak eskiden maden ocaklarında kullanılan soğuk ışıklı madenci fenerleri kadar bir ışıltı verebilmektedir.

Olumsuz görünen bu genel tablo içerisinde, zaman zaman gökyüzünde şihap benzeri parıldamalarla medeniyetimizin semalarını aydınlatan, böylelikle İslâm toplumlarına tefekkür geleneğimizin bütün ihtişamıyla yeniden avdet ettiği umut ve özgüvenini kazandıran şahsiyetler de yok değildir.

Çoktandır sönmeye yüz tutmuş İslâm tefekkür geleneğini güçlü nefesiyle yeniden canlandırmaya gayret eden bu güçlü şahsiyetlerden biri de hiç kuşkusuz Muhammed Esed'dir.

Bilim, kültür ve sanat dünyamızın ilk olarak birkaç çeviri eseriyle tanınmış olduğu Muhammed Esed, Türkiye'de özellikle *Mekke'ye Giden Yol* adlı hatırat niteliğindeki eseriyle daha geniş çevrelerce tanınmış; ancak nihai ve yüksek tanınırlığına, Türkçe meal çalışmalarında “öncesi” ve “sonrası” diye adeta referans eser haline gelen *Kur'ân Mesajı* adlı meal-tefsiriyle kavuşmuştur.

İşaret Yayınları, “Muhammed Esed Kitaplığı” adı altında Esed'in bütün eserlerini bir araya getirmeyi, dolayısıyla bu büyük düşünürümüzün her satırını okuyucunun tefekkür hamulesine katmayı önemli bir görev telakki etmektedir. Bu doğrultuda olmak üzere, Esed'in çeşitli görev ve mevkilerdeki önemli şahıslarla teati ettiği mektuplarının da dilimize kazandırılmasına çalışılmaktadır.

Muhammed Esed, başta da söylediğimiz gibi, tefekkür geleneği sönmeye yüz tutmuş İslâm medeniyetinin semasında yeniden ışıldayan, Müslümanlara umut ve özgüven aşılayan parlak bir yıldızdır. Hayatını bir seyyah gibi, dört kıtada ülke ülke gezerek sürdüren Esed, gönlünü kaptırdığı İslâm'ın anayurdu Mekke'yi hep aslı yuvası olarak kabul etmiş, kendi ifadesiyle “her Müslüman'ın kâfi miktarda Arap olduğu” kanaatine içten bağlı kalarak Mukaddes Toprakları hep derin bir sevgi, hürmet ve hasretle yâd etmiştir. Ancak mukadderatı onu

salt Arabistan'a değil, başta Hindistan-Pakistan olmak üzere, İslâm coğrafyasının pek çok bölgesine sürüklemiş, uzun yıllar ikamet ettiği Fas'tan sonra, hayatının son yıllarını İspanya'da geçirmiştir. Ayrıca muhtelif zaman aralıklarıyla ABD, İsviçre, Portekiz, Almanya olmak üzere birçok Batı ülkesinde de bulunmuştur.

Muhammed Esed, güçlü bir İslâmî ilimler müktesebatına sahip olmanın yanı sıra, bu müktesebata kaynaklık etmiş olan Kur'ân ve Sünnet'te açık ve net bir şekilde ifade edilen nasları gözeterek, İslâm'ın her çağda yaşanılır olmasını mümkün kılacak şekilde her daim yeni baştan yorumlanmasını zaruri gören; dolayısıyla İslâm'ın ilk dönemlerinde üretilen konjonktürel sonuçları [içtihatları] kutsayıp donuklaştıran fıkıh geleneğimize güçlü itirazları olan bir düşünceye de sahiptir. Bu yönüyle o, pasif bir düşünür değil, güçlü bir davetçidir. İslâm toplumlarını, küller arasında sönmeye yüz tutmuş tefekkür geleneğimize hep birden üfleme ve küllerin arasında saklı kalmış tefekkür ateşini, “sadece Müslümanları değil, birçok yönden sekülerlik bataklığına saplanıp kalmış yoz Batı dünyasını da aydınlatacak” parlak bir ışık kaynağına çevirmeye davet etmektedir.

Muhammed Esed, gittiği her yerde fikirleriyle değiştirici/dönüştürücü olmayı sorumluluk saymış mütefekkir bir aydındır. Bir diğer vasfı ise mütefekkirliği kadar güçlü olan edebî kişiliğidir. Çoğu aydının sıklıkça kar gibi sıkışan ve nihayetinde misket kadar küçülen avuç büyüklüğündeki tefekkür yoğunluğu, onda tam tersine bir seyir takip eder. Her bir cümlesi, inceden inceye düşünülmüş ve en özlü şekilde ifade edilir hale gelmiş yoğun bir tefekkürü temsil eder. Adeta bir kazan sütü mayalayacak tek damla yoğurt gibi dönüştürücü bir tefekkürü...

SUNUŞ

Medeniyetimizin son yüzyıllarda vaaz anlatımına kadar gerileyen dinî ifade yeteneği, Esed'in tefekkür yoğunluklu cümleleriyle tekrar yükselişe geçer ve Zemahşerî, Şâtibî, İbn Hazm ve diğer büyük İslâm bilginlerinin eserlerindeki ifade gücünü yakalar, hatta geçer. Bu, elbette sadece Esed'in donanımıyla ilgili olmayıp insanlığın sosyolojik gelişim parametreleriyle eş zamanlı ilerleyen dil ve anlatım süreçleriyle de ilgili bir durumdur. Ancak her türlü ilmî, edebî ve sanatsal süreçlerin adeta donup kaldığı bir medeniyet havzasında, tefekkürü ve edebî ifade gücünü harmanlayarak yeniden gündeme çıkarmak da başlı başına bir hizmet ve başarı olarak görülmelidir.

İşaret Yayınları olarak Muhammed Esed'in *Yol Ayrımında İslâm* adlı bu önemli eserini özenli bir baskıyla okuyucuya sunmaktan büyük bir mutluluk duyuyoruz.

İŞARET YAYINLARI

ÇEVİRENİN NOTU

Leopold Weiss, 1900 yılında, Doğu Galiçya'da Lemberg [Lviv] şehrinde, Yahudi bir ailenin üç çocuğunun ortancası olarak dünyaya geldi ve geleneksel Yahudi bir ailenin üyesi olarak aile içinde özel dinî eğitim aldı. 13 yaşlarına geldiğinde İbranice'yi akıcı bir şekilde okumakta ve konuşabilmekteydi. Yahudi dininin kutsal kitapları ile klasik eserlerini okumakta ve Aramice'yi de anlamaktaydı.

Daha fazla Viyana'da olmak üzere, Berlin ve Prag üçgeninde, Hristiyan toplumu içinde geçen gençlik çağında edebiyat ve sinemacılıkla ilgilendi. İslâm dünyası ile ilk defa 1922 yılında Kudüs'teki dayısının kendisini Kudüs'e davet etmesiyle tanıştı. Kudüs'te iken *Frankfurter Allgemeine Zeitung*'un Yakın Doğu muhabiri oldu ve Avrupa'ya defalarca gidip gelmesine rağmen bir daha İslâm dünyasından kopamadı.

İslâm dünyasını ve Müslümanları yakından tanıdı; İslâm, İslâm tarihi ve Müslümanların geçmişte kurmuş olduğu muhteşem medeniyet hakkında bilgisi arttıkça, yaşadığı dönemdeki Müslümanların acizliği ve sefaleti karşısında kafasında çok ciddi soru işaretleri oluştu. Bu çelişkiyi sorgulamayı o kadar içselleştirdi ki, bir Müslüman gibi reaksiyon göstermeye başladı. Neticede, İslâmî hayat anlayışındaki madde ile mana, ruh ile beden, birey ile toplum, dünya ile âhîret arasındaki muhteşem ahenk ve bunların oluşturduğu mükemmel bütünlük karşısında, kendi ifadesiyle “mükemmel bir mimarî eser” karşısında teslim oldu. İslâm'ı kabul ettikten sonra, Muhammed Esed ismini aldı, ancak herhangi bir Müslüman gibi davranmadı.

İslâm dünyasını baştanbaşa dolaştı, Müslümanların dertleriyle hemhal oldu. İslâm'ın iki temel kaynağı olan Kur'ân ve

Hadis üzerinde çok ciddi şekilde çalıştı. Üç kutsal din hakkında da ayrıntılı bilgi sahibi olan ve aynı zamanda hem Batı'yı ve hem de Doğu'yu bizatihi yaşayan Muhammed Esed, sahip olduğu bu ciddi birikim ve analitik yaklaşım tarzıyla, Müslümanların Batı karşısındaki bu aciz ve sefil durumdan nasıl kurtulabilecekleri, eski parlak medeniyetlerini tekrar nasıl canlandırabilecekleri hususunda kafa yormaya başladı. "Benim ilk edebî eserim" dediği bu kitap, bu zihinsel fırtınanın bir sonucudur.

Kitap, Batı dünyası ile İslâm dünyasının karşılıklı konumlarının ve tavırlarının şekillenmesini, tarihsel altyapısı ile birlikte sosyolojik olarak tahlil etmekte ve İslâm dünyasının mevcut sefaletinden ve aciziyetinden kurtulması için çareler önermektedir. 1934'te ilk defa Hindistan'da İngilizce olarak basılan bu eserin, yazıldığı tarihteki Müslüman aydınlar ve liderler tarafından yanlış anlaşıldığından dert yanan Muhammed Esed, yeni kuşak gençlerin doğru anlaması temennisiyle, 1982'de kitabını gözden geçirerek tekrar yayımladı.

Daha önce Hayrettin Karaman tarafından *Yolların Ayrılış Noktasında İslâm* ismiyle, 1934'te İngilizce olarak yayımlanan kitabın Arapça tercümesinden Türkçe'ye çevrildi. Dolayısıyla, Esed'in gözden geçirerek 1982'de yeniden yayımladığı kitabın doğrudan İngilizce orijinalinden Türkçe'ye çevrilerek, yazarın Müslümanların şu anda yaşamakta olduğu çürümüşlükten kurtulmaları için önerdiği reçetenin Türkiye'deki genç okurlara tekrar sunulmasının yararlı olacağı kanaati hâsıl oldu ben de. Çünkü Batı dünyası ile İslâm dünyasının birbiri karşısındaki konumları, tavırları ve tarzları Batı lehine bir değişim gösterse de, kitabın gözden geçirilerek yeniden yayımlandığı tarihten günümüze çok fazla değişmedi.

YAZARIN NOTU

Bu kitap, yaklaşık yarım yüzyıl önce, daha kesin olarak ifade etmek gerekirse, 1933 yılının son aylarında yazıldı ve ilk olarak 1934'te Yeni Delhi'de ve ardından da Lahor'da yayımlandı. Kitap, benim kuşağımdaki Müslümanların Batılı sosyal kurumları ve değerleri körü körüne taklit etmesini önlemeye ve bir zamanlar “Müslüman medeniyeti” kavramını oluşturan muhteşem, çok yönlü tarihî olayın müsebbibi olan İslâmî miraslarını korumaları için çaba göstermelerini sağlamaya yönelik bir çağrıydı.

Tamamen İslâmî bir konu hakkında olan bu ilk edebî eserim, o zamanlar henüz bölünmemiş olan Hindistan'da İngilizce konuşan Müslümanlar arasında hemen bir karşılık buldu ve daha sonra birçok baskı yaptı. Birkaç yıl sonra Arapça tercümesi yapıldı ve Orta Doğu'daki eğitimli insanlar üzerindeki etkisi, orijinal İngilizce baskısından çok daha büyük oldu. Kitapla birlikte ortaya çıkan olumlu algı, *Yol Ayrımında İslâm* kitabının ana fikrini işlemeye devam eden ve değişik biçim ve seviyelerde ayrıntılara giren diğer Müslüman yazarlar tarafından başka eserlerin yazılmasına yol açtı. Bazen benim görüşlerimin bir kısmı ile örtüşen, fakat tasavvur ettiklerimin aksine, çoğunlukla o zaman (ve şimdi) vardığım sonuçlara ve varsayımlara ulaşmayan bu eserlerin her biri, kendi yazarının zihinsel eğilimini yansıtmaktaydı. Bu kitabı yazdığım zaman niyetim, Müslümanların, güçlü Batı toplumlarının tümünden sosyal ve kültürel olarak farklı olduklarının bilincini depreştirmek ve böylece, yüzyıllardır süregelen toplumsal mutlak durumluk ve entelektüel kısırlıktan sonra, temel “farklılığı” canlı tutmalarına ve kültürel olarak onları tekrar yaratıcı kılmaya

yardım edecek olan kendi gelenek ve kurumlarıyla iftihar etmelerini sağlamak ve bunları koruma isteklerini artırmaktı. Kitap boyunca ana vurgu, “yeniden uyanış” ve “muhafaza” idi. Başka bir ifadeyle, kültür üreten bir güç olarak hâlâ İslâm gerçeğine uygun olan geçmişimizin geleneklerini ve değerlerini korumak ve Kur’ân-ı Kerîm’de ve Peygamber’in sünnetinde ifade edildiği şekliyle, İslâmî ideolojinin rûhunu yeniden uyandırmak idi.

Fakat akabinde şu oldu: *Yol Ayrımında İslâm*’ı yazarken hedeflediğim şeyin çoğu, kültürel yaratıcılığa çağrımdaki önerilerimi kavramakta zorlanan Müslüman okuyucuların ve liderlerin ekserisi tarafından yanlış anlaşıldı ve asıl meselenin, geçmiş yüzyıllarda Müslümanların çöküşü sürecinde ortaya çıkan sosyal geleneklere mutlak bir dönüş olduğunu düşünmeye başladılar. Bu, –hâlihazırda söylediğim gibi– hedeflediğim şeyin oldukça zıddıydı. Şüphesiz Müslüman dünyada bir yeniden uyanış meydana geldi ve halen de devam etmekte. Fakat ne yazık ki bu, Kur’ân ve Sünnet’in hakiki değerlerine göre bir yeniden uyanış değil, daha ziyade Müslümanların büyük çoğunluğunun, İslâm’ın tek gerçek kaynakları olan Kur’ân ve Sünnet’teki ideolojiye cesurane bir dönüş yerine, Orta Çağ Müslüman dünyasında gelişen sosyal biçimleri ve düşünce süreçlerini körü körüne kabullenmeye hazır olmasından kaynaklanan bir karışıklıktı.

Bu, kitabın 1934’teki ilk baskısının o günlerdeki Müslüman gençliğe –ki mevcut kuşağın babaları ve hatta dedelerine– ithaf edildiği gibi, günümüz Müslüman gençliğinin de yararına olabileceği ümidiyle, şimdi gözden geçirilmiş bu yeni baskısını sunduğum Müslüman dünyasına hâkim olan günümüzdeki trajik karışıklığı biraz da olsa berraklaştırma gayretidir. Babalarından bazıları benim çabamı yanlış anlasalar bile, günümüzün genç Müslümanları, yarım yüzyıl önceki ilk bas-

YAZARIN NOTU

kısından bu yana geçen Őeyler iŐıđında, kitabın anlamını daha iyi değerlendirebilirler. Temennim odur ki, halen önlerinde duran meŐakkatli yolda bu kitabın onlara bir yardımı olsun.

Muhammed Esed
Tanca 1982